

Rok akademicki:	Grupa przedmiotów	Numer katalogowy:		EOM103
Nazwa przedmiotu ¹⁾ :	Prognozowanie procesów ekonomicznych			ECTS ²⁾ 5
Tłumaczenie nazwy na jęz. angielski ³⁾ :	Economic Processes Forecasting			
Kierunek studiów ⁴⁾ :	Ekonomia			
Koordinator przedmiotu ⁵⁾ :	prof. dr hab. Stanisław Stańko			
Prowadzący zajęcia ⁶⁾ :	Pracownicy Zakładu Ekonomiki Rolnictwa Katedry Ekonomiki Rolnictwa i Międzynarodowych Stosunków Gospodarczych			
Jednostka realizująca ⁷⁾ :	Wydział Nauk Ekonomicznych, Katedra Ekonomiki Rolnictwa i Międzynarodowych Stosunków Gospodarczych, Zakład Ekonomiki Rolnictwa			
Wydział, dla którego przedmiot jest realizowany ⁸⁾ :				
Status przedmiotu ⁹⁾ :	a) przedmiot	b) stopień	c) rok	d) forma studiów
	PO	2	1	stacjonarne / niestacjonarne
Cykl dydaktyczny ¹⁰⁾ :	a) semestr		b) Jęz. wykładowy ¹¹⁾	
	1		polski	
Założenia i cele przedmiotu ¹²⁾ :	<p>Celem przedmiotu jest:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zapoznanie z procesem prognozowania (reguły i funkcje prognoz, etapy prognozowania itp.) - zapoznanie z metodami i technikami opracowania prognoz gospodarczych, - ukazanie możliwości analizy rzeczywistości gospodarczej i przewidywania przyszłości z wykorzystaniem dostępnego oprogramowania statystycznego - ukazanie możliwości wykorzystania prognozowania w przygotowaniu decyzji ekonomicznych 			
Formy dydaktyczne, liczba godzin ¹³⁾ :	a) forma dydaktyczna		b) liczba godzin (stacjonarne i niestacjonarne)	
	a1) wykład		15	9
	a2) ćwiczenia audytoryjne			
	a3) ćwiczenia laboratoryjne		30	18
a4) seminaria				
Metody dydaktyczne ¹⁴⁾ :	dyskusja	T	eksperyment	
	projekt badawczy		studium przypadku	T
	rozwiązywanie problemu	T	gry symulacyjne	
	analiza i interpretacja tekstów źródłowych		indywidualne projekty studenckie	
	konsultacje	T	inne ...	
	wykład	T	inne ...	
zajęcia praktyczne w salach komputerowych		T	inne ...	
Pełny opis przedmiotu ¹⁵⁾ :	<p>A. wykłady</p> <p>Wiadomości wstępne (podstawowe pojęcia, rodzaje prognoz, okres prognozy, rola i funkcje prognoz, proces prognozowania, przegląd metod prognozowania). Założenia i zasady prognozowania. Mierniki jakości prognoz. Źródła danych. Prognozy w procesie decyzyjnym. Istota prognozowania przez ekstrapolację: budowa prognoz punktowych i przedziałowych na podstawie modeli analitycznych. Modele adaptacyjne w prognozowaniu: średnie ruchome, metody wygładzania wykładniczego, model trendu pełzającego z wagami harmonicznymi. Dekompozycja elementów składowych szeregu czasowego. Prognozowanie na podstawie trendu i wahań sezonowych. Budowa prognoz na podstawie szeregu czasowego z tendencją, wahaniami sezonowymi i cyklicznymi. Prognozowanie na podstawie modeli autoregresyjnych. Modele ARMA i ARIMA. Prognozowanie na podstawie jednorodnaniowego modelu przyczynowo-opisowego: model statyczny i dynamiczny. Prognozowanie na podstawie modelu liniowego i modeli nieliniowych. Wykorzystanie w prognozowaniu metody przepływów międzygałęziowych. Niematematyczne metody prognozowania: analogowe, heurystyczne. Wykorzystanie metody bilansowej do prognozowania cen na rynkach rolnych. Scenariusze: definicja, konstruowanie. Prognozy ostrzegawcze.</p> <p>B. ćwiczenia</p> <p>Dobór metod prognozowania w zależności od struktury szeregów czasowych. Prognozowanie zjawisk gospodarczych o „stałym poziomie”. Prognozowanie na podstawie klasycznych funkcji trendu: wybór funkcji, szacowanie i ocena parametrów, warunki ekstrapolacji. Budowa prognoz punktowych i przedziałowych. Prognozowanie zjawisk z trendem na podstawie modeli adaptacyjnych. Prognozowanie zjawisk z wahaniami sezonowymi. Budowa prognoz z wahaniami cyklicznymi. Budowa prognozy na podstawie modeli autoregresyjnych. Modele ARMA i ARIMA. Prognozowanie na podstawie modelu przyczynowo-opisowego: dobór zmiennych, estymacja weryfikacja, metody ustalania wartości zmiennych objaśniających na okres prognozowany. Wykorzystanie modeli do budowy prognoz wariantowych. Budowa prognoz na podstawie metod analogowych. Budowa prognoz metodami nieekonometrycznymi.</p>			
Wymagania formalne (przedmioty wprowadzające) ¹⁶⁾ :	matematyka, statystyka, ekonometria			
Założenia wstępne ¹⁷⁾ :	analiza współzależności, analiza dynamiki, projekcja graficzna danych, rachunek różniczkowy, macierze, budowa modeli ekonometrycznych			

Efekty kształcenia ¹⁸⁾ : (z kolejnymi numerami, 01, 02, 03 itd.)	01 - Student potrafi dobrać właściwą metodę prognozowania do sytuacji i danych empirycznych		05 -	
	02 - Student potrafi sformułować prognozę na podstawie wybranej metody prognostycznej i ocenić jej jakość		06 -	
	03 - Student potrafi skonstruować oraz ocenić i zweryfikować jakość modeli prognostycznych		07 -	
	04 - Student posiada świadomość możliwości prognozowania w procesie podejmowania decyzji		08 -	
Sposób weryfikacji efektów kształcenia ¹⁹⁾ :	kolokwium na zajęciach ćwiczeniowych	01, 02, 03	ocena wykonanie zadania projektowego na zdefiniowany temat	
	praca pisemna przygotowywana w ramach pracy własnej studenta		ocena wynikająca z obserwacji w trakcie zajęć	
	ocena eksperymentów wykonywanych w trakcie zajęć		przygotowanie zespołowej analizy zdefiniowanego problemu	01, 02, 03, 04
	ocena wystąpień i prezentacji w trakcie zajęć		obserwacja w trakcie dyskusji zdefiniowanego problemu (aktywność)	
	egzamin pisemny	01, 02, 03, 04	test komputerowy	
	egzamin ustny		inne..	
	inne...		inne..	
Forma dokumentacji osiągniętych efektów kształcenia ²⁰⁾ :	okresowe prace pisemne	01,02,03	imiennie karty oceny studenta	
	złożone projekty	01,02,03,04	treść pytań egzaminacyjnych z oceną	01,02,03,04
	inne...		inne..	
	inne...		inne..	
Elementy i wagi mające wpływ na ocenę końcową ²¹⁾ :	Element oceny	Waga w %	Element oceny	Waga w %
	kolokwium na zajęciach ćwiczeniowych	25%	ocena wykonania zadania projektowego na zdefiniowany temat	
	praca pisemna przygotowywana w ramach pracy własnej studenta		ocena wynikająca z obserwacji w trakcie zajęć	
	ocena eksperymentów wykonywanych w trakcie zajęć		przygotowanie zespołowej analizy zdefiniowanego problemu	25%
	ocena wystąpień i prezentacji w trakcie zajęć		obserwacja w trakcie dyskusji zdefiniowanego problemu (aktywność)	
	egzamin pisemny	50%	test	
	egzamin ustny		inne..	
inne...		inne..		
Miejsce realizacji zajęć ²²⁾ :	sala dydaktyczna i laboratorium komputerowe			
Literatura podstawowa i uzupełniająca ²³⁾ :				
a) podstawowa				
1. Prognozowanie gospodarcze. Metody i zastosowania . Red. M. Cieślak, PWN, Warszawa 2005.				
2. Prognozowanie ekonomiczne. Teoria, przykłady, zadania. A. Zeliaś, B. Pawelek, S. Wanat. PWN, Warszawa 2008.				
b) uzupełniająca				
3. Prognozowanie i symulacje a decyzje gospodarcze. Gajda J.B., Wydawnictwo C.H. Beck 2001.				
4. Podstawy ekonometrii i teorii prognozowania. D. Witkowska. Oficyna wydawnicza. 2009.				
5. Metody prognozowania. Zbiór zadań. Red. B. Radzikowska. AE Wrocław 2001.				
6. Prognozowanie gospodarcze. Metody, modele, zastosowania, przykłady. Red. E. Nowak. Placet 1998.				
7. Prognozowanie w rolnictwie. S. Stańko. Wydawnictwa SGGW, Warszawa 1999.				
8. Ekonometria. Wybrane zagadnienia. B. Borkowski, H. Dudek, W. Szczesny. Wydawnictwo Naukowe PWN, 2007				
UWAGI ²⁴⁾ :				